



Muszyna – miasto ogrodów w dawnym Państwie Muszyńskim

4/K/19

Na planie Muszyny zaznaczono różne miejsca i obiekty będące punktami kontrolnymi (PK). Do każdego z nich zadano pytanie. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

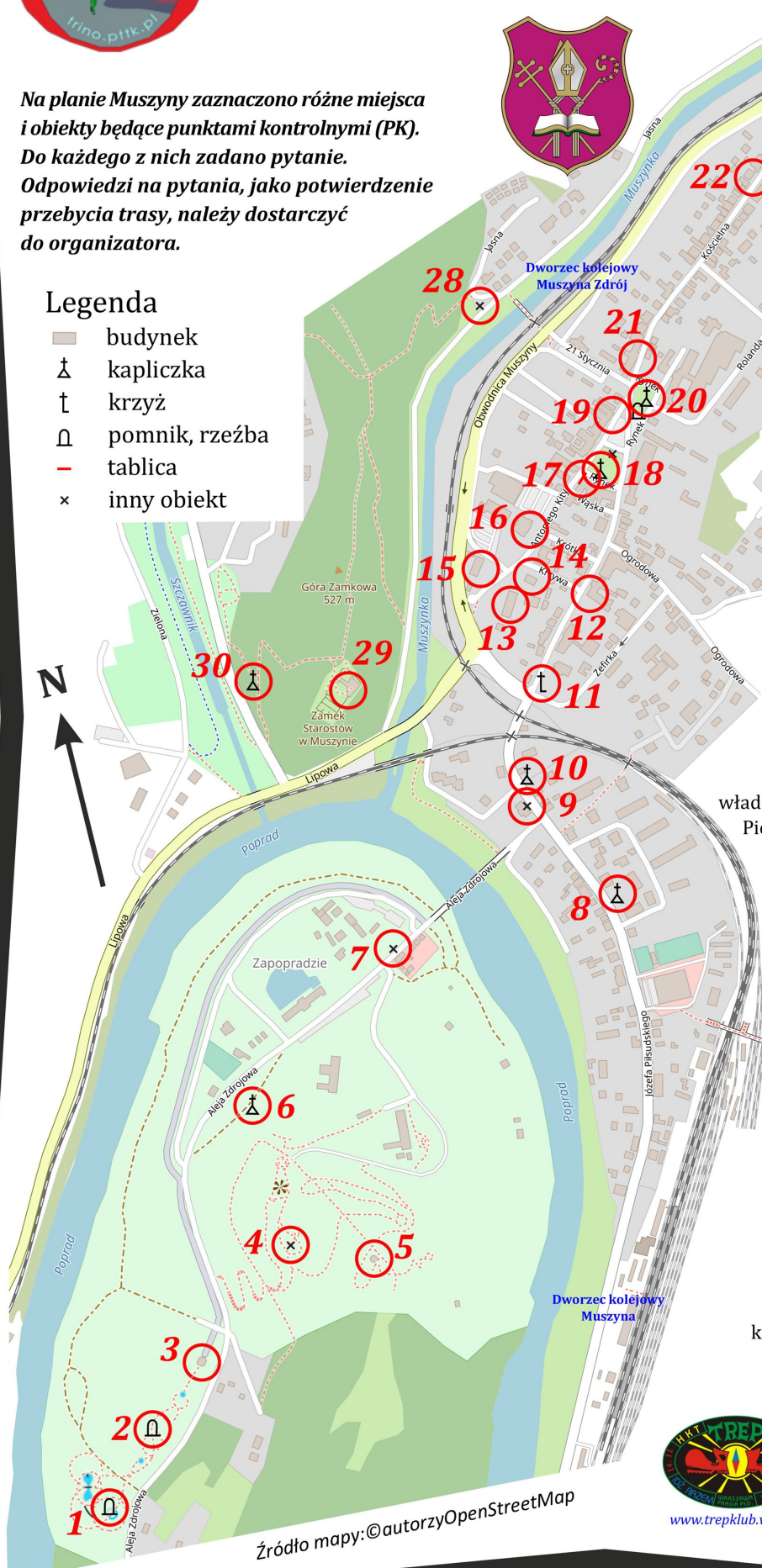
Legenda

- budynek
- kapliczka
- krzyż
- pomnik, rzeźba
- tablica
- inny obiekt

Aktualność trasy:
lipiec 2018
Wersja 1.0

Dł. trasy: ok. 3 km
Liczba PK: 30

Muszyna to malownicze uzdrowisko położone w dolinie rzeki Poprad i jej dwóch dopływów – potoków Szczawnik i Muszynka. Pod względem geograficznym znajduje się na styku Beskidu Sądeckiego, Gór Leluchowskich i Gór Lubowelskich. Powstanie i rozwój Muszyny związane były z istnieniem szlaku handlowego biegnącego doliną Popradu, którym kupcy wozili jantar, sól, ołów, miedź oraz wino. Rozwój handlu przynosił dochód w postaci ceł miejscowym władcom, którzy rezydowali na muszyńskim zamku. Pierwsza wzmianka dotycząca Muszyny pochodzi z XIII w. kiedy to w dokumentach sądowych pojawiła się informacja o zapisaniu miejscowych dóbr biskupowi krakowskiemu. W 1356 roku Kazimierz Wielki nadał Muszynie prawa miejskie, a kilkadziesiąt lat później Władysław Jagiełło utworzył tzw. klucz muszyński. Klucz obejmował 2 miasta i 35 wsi i był niezależny od władzy królewskiej. Posiadał własne sądy, administrację oraz wojsko i nazywany był Państwem Muszyńskim. Przez cztery wieki podlegał władzy kolejnych biskupów, w imieniu których rządy sprawowali starostowie. Czasy świetności zakończyły się wraz z nadejściem zaborów i kolejnych wojen. Austriacy skonfiskowali majątki kościelne, a samo miasto mocno podupadło. Dopiero budowa linii kolejowej i przyjazd kuracjuszy do odkrytych wód mineralnych przyniosły odrodzenie miasta, które otrzymało status uzdrowiska z możliwościami uprawiania turystyki, sportu i wypoczynku.



Źródło mapy: ©autorzyOpenStreetMap



Opracowanie trasy: Andrzej Krochmal
Opracowanie graficzne: Wojciech Drozda

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (4/K/19)

PK 1	<i>Magiczny Ogród</i> o pow. ponad 27 tys. m ² ze stawami rekreacyjnymi i 10 figurami przedstawiającymi muzy, bogów greckich oraz pory roku.
	Jak nazywa się muza najbardziej wysunięta na południe w parku?
PK 2	<i>Magiczny Ogród</i> . Rzeźby parkowe – „Cztery pory roku” – nawiązujące do inspiracji z czasów renesansu, a następnie zdefiniowane w epoce baroku.
	Jaką porę roku przedstawia rzeźba stojąca najbliżej pijalni „Antoni”?
PK 3	<i>Ujęcie wody „Antoni”</i> . Muszyńskie źródło opisywane były w XV w. przez kronikarza Jana Długosza. Pierwszy profesjonalny odwiert mineralnej wody leczniczej wykonano w Muszynie w 1929 r. w dzielnicy Zapopradzie. Od tej chwili miejscowość cieszyła się statusem uzdrowiska. W uznaniu zasług ówczesnego burmistrza Muszyny Antoniego Jurczaka źródło nazwano jego imieniem.
	Ile jest wejść do pijalni?
PK 4	<i>Ogrody Sensoryczne</i> zwane też Ogrodami Zmysłów położone są na wzgórzu z widokiem na miasto i pasmo jaworzyny Krynickiej. Ogród jest ewenementem, gdyż można go podziwiać wszystkimi zmysłami: dotykem, zapachem, słuchem, smakiem i wzrokiem.
	Ile jest ławek przy Fontannie Miłości?
PK 5	<i>Ogrody Sensoryczne</i> – wieża widokowa, z której można zobaczyć m.in. Tatry Słowackie.
	Ile schodków prowadzi na szczyt wieży?
PK 6	<i>Figura Matki Bożej</i> ufundowana przez Annę i Jana Zajęgów 23 października 1938 r. w podziękowaniu za doznane łaski w obliczu ciężkiej choroby. W miejscu tym odbywały się procesje już przed wojną, ale i później.
	Ile okrągłych lamp znajduje się wokół figury?
PK 7	<i>Obelisk</i> na posesji domu, w którym wypoczywał i tworzył kompozytor i pedagog muzyczny Józef Podobiński (1925-1993).
	Ile nut zapisano na pięciolinii?
PK 8	<i>Kapliczka</i> z XIX w. z kopolastą wieżyczką krytą gontem.
	Ile kolumn podpira kopułę?
PK 9	<i>Pomnik</i> przed willą „Wanda”, w której w latach 1912-1944 żył i pracował dr Seweryn Mściwujewski, lekarz zasłużony dla Muszyny.
	Co trzyma orzeł w dziobie?
PK 10	<i>Kamienna figura Matki Boskiej Różańcowej</i> z posązką św. Józefa z Dzieciątkiem Jezus. Figura jest wierną kopią kapliczki z 1770 r. Obecna powstała w 1977 r. i stoi przy pierwszym kościele w Muszynie.
	Ile postaci przedstawiono na figurce?
PK 11	<i>Krzyż</i> ustawiony w miejscu, gdzie do 1728 roku stał drewniany kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny.
	W którym roku ustawiono w tym miejscu nowy krzyż?
PK 12	<i>Pijalnia wody „Milusia”</i> . Ujęcie wody zostało utworzone w 1935 roku z inicjatywy inż. J. Krówczyńskiego, który w sąsiedztwie wybudował nowoczesne łaźienki do kąpieli mineralnych. Odwiert nosi nazwę od imienia Mili Lachowej, żony ówczesnego starosty nowosądeckiego. Obecnie mieszczą się tu prokuratora oraz pijalnia z Centrum Informacji Turystycznej (czynnej wt.-nd. 10-18).
	Z jakiej głębokości dostarczana jest woda z odwiertu powstałego w 1938 r.?
PK 13	<i>Dwór Starostów</i> powstał na przełomie XVIII i XIX w. Pełnił rolę siedziby starostów muszyńskich, którzy w imieniu biskupów krakowskich władali Państwem Muszyńskim. Na początku XX w. dwór po renowacji wzbogacił się o dobudówkę wschodnią i werandę. W latach 2014-2015 został odrestaurowany. Wraz z kordegardą i zajazdem tworzył tzw. podzamkowy zespół dworski. Przy dworze znajduje się Park Kultury i Dawnego Rzemiosła, w skład którego wchodzi Dom Garncarza z ekspozycją dawnego rzemiosła.
	Ile kominów ma dwór?
PK 14	<i>Zajazd</i> , jest rekonstrukcją zabytkowego XVIII-wiecznego zajazdu. Obecnie mieszczą się tu Muzeum Regionalne „Państwa Muszyńskiego” oraz Centrum Informacji Turystycznej. W salach wystawowych znajdują się pamiątki po dawnych starostach, mieszczanach muszyńskich, Łemkach i Żydach z tego regionu.
	Ile okien wychodzi na ul. Krzywą?
PK 15	<i>Kordegarda</i> . Pozostałość dawnej wartowni. Pierwsza wzmianka o jej istnieniu pochodzi z inwentarza „Klucza Muszyńskiego” z 1732 r. W tym miejscu dragoni ćwiczyli swoje umiejętności i razem z Janem III Sobieskim walczyli w bitwie pod Wiedniem.
	Ile kolumn podpira balkon od frontu?
PK 16	<i>Budynek Sądu Rejonowego</i> .
	Jakiego koloru jest tło, na którym widnieje orzeł nad wejściem?

Turystyczno-Rekreacyjna Impreza na Orientację (4/K/19)

PK 17	<i>Tablica poświęcona Janowi Karskiemu, legendarnemu emisariuszowi rządu londyńskiego, który w czerwcu 1940 r. został aresztowany na Słowacji podczas drugiej misji do Francji.</i>
	Jaki pseudonim nosił Karski?
PK 18	<i>Kapliczka św. Floriana zbudowana na przełomie XVIII i XIX w. w stylu klasycystycznym na planie kwadratu. Wewnątrz znajduje się polichromowana figura św. Floriana z XVIII w. Obok „ławeczka Harasymowicza”.</i>
	Jaką krainę rozślawił poeta?
PK 19	<i>Budynek OSP Muszyna. Rynek o nieregularnym kształcie wyznaczony przez krzyżujące się dawne trakty handlowe. Pod płytą znajdują się piwnice dawnego ratusza oraz piwnice do składowania win, tzw. węgrzyny. W podziemiach ratusza trzymano zbójców, których egzekucji dokonywano na rynku. Tutaj m.in. został stracony poprzez naciąganie na pal słynny zbójnik Sawka Hańczowski.</i>
	Którą rocznicę zdarzenia uwieczniają daty na ścianie frontowej budynku OSP?
PK 20	<i>Kapliczka św. Jana Nepomucena zbudowana około 1757 r. w stylu klasycystycznym. Niestety figura patrona mostów i spowiedzi nie ustrzegła miasta przed powodzią w 1934 r. W XX w. kapliczki na rynku pełniły funkcję ołtarzy w czasie obchodów święta Bożego Ciała.</i>
	Ilu było fundatorów kapliczki?
PK 21	<i>Dawny budynek (ul. Kościelna 7). Prawdopodobnie w 1770 r. mieściła się tu kwatera konfederatów barskich. Ul. Kościelna to zabytkowy zespół szeregowej zabudowy mieszczańskiej. Budynki w większości pochodzą z przełomu XIX i XX w. i wyróżniają się drewnianą bramą w elewacji frontowej z półkolistym nadprożem, za którym kryły się warsztaty rzemieślnicze.</i>
	Ile okien znajduje się na ścianie frontowej budynku?
PK 22	<i>Dawny budynek (ul. Kościelna 73).</i>
	Ile okrągłych kolumn jest widocznych od ulicy?
PK 23	<i>Ogrody Biblijne – otwarty niedawno kompleks nawiązujący do konwencji trzech obiektów sakralnych: świątyni jerozolimskiej, kościoła św. Józefa Oblubieńca NMP i kościoła czasów mesjańskich. Prezentuje obraz biblijnego życia i historię zbawienia. Można tutaj prześledzić dzieje Starego i Nowego Testamentu przedstawioną rzeźbami i roślinami na 180 stanowiskach opisanych na tabliczkach. Na miejscu znajduje się ujęcie wody źródła „Maryja” odkryte w 2016 r.</i>
	Ile wyrazów liczy inskrypcja po prawej stronie bramy wejściowej do ogrodu?
PK 24	<i>Kościół Św. Józefa o charakterze obronnym zbudowany został w latach 1676-1728 w stylu barokowym. We wnętrzu znajdują się: klasycystyczny ołtarz główny z początku XIX w. z gotycką rzeźbą Matki Bożej z dzieciątkiem z ok. 1470 r., barokowy obraz św. Józefa z XVIII w., renesansowe tabernakulum z ok. 1600 r., boczne ołtarze z obrazami z okresu późnobarokowego i rokoka oraz barokowa ambona z końca XVII w. Obok kościoła znajduje się murowana dzwonnica z ok. 1803 r. Całość jest otoczona kamiennym murem z kaplicą z początków XIX w. z barokową rzeźbą Chrystusa z przełomu XVIII i XIX w. W budynku pobliskiej plebanii z I poł. XIX w. w piwnicach zachowała się stara studnia.</i>
	Ile otworów strzelniczych znajduje się pod dachem kościoła?
PK 25	<i>Pomnik biskupa Wojtyły.</i>
	Jakie nazwisko nosił projektant pomnika?
PK 26	<i>Cmentarz parafialny założony w XVIII w., porośnięty stuletnim starodrzewem. Mogiła żołnierzy poległych w okolicach Muszyny podczas I wojny światowej w grudniu 1914 r.</i>
	Ilu nieznanymi żołnierzy spoczywa w mogile?
PK 27	<i>Cmentarz parafialny. Pomnik poświęcony poległym w latach 1939-1945 mieszkańcom miasta i okolic.</i>
	Ilu mieszkańców Szczawnika zginęło w Oświęcimiu?
PK 28	<i>Źródło wody leczniczej „Anna”. Dawniej nazywane było „Elektra”, gdyż w pobliżu znajdowała się elektrownia miejska.</i>
	Ile mg/dm³ sodu zawiera woda?
PK 29	<i>Ruiny zamku z XIV w. Powstał ok. 1390 r. na niższym szczyście pasma Koziejówki. Zamek miał bronić granicy i szlaków handlowych oraz pełnić funkcję komory celnej. Twierdza była rezydencją biskupów krakowskich do 1474 r., kiedy to została całkowicie zniszczona podczas najazdu na Polskę króla węgierskiego Macieja Korwina. Odbudowany przez Węgrów w stylu renesansowym, pełnił funkcję strażniczą. W połowie XVII w. popadł w ruinę. Częściowo odbudowana wieża pełni rolę punktu widokowego zwanego Basztą.</i>
	Ile kamiennych schodków prowadzi do podziemi?
PK 30	<i>Kapliczka Matki Boskiej zbudowana w 1992 r. przez mieszkańca Muszyny w Parku Zdrojowym „Baszta”.</i>
	Ile latarni oświetla najbliższe otoczenie kapliczki?

Odpowiedzi należy przestać na e-mail: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl/>.